

Het gebed van de kikker

Overweging 26 mei 2013 – Marc van de Giessen

*“... in een veranderende wereld
verliezen geloofsuitdrukkingen hun oorspronkelijke betekenis.
Institutionele vormen van religie maken plaats
voor ervaringsgerichte rituelen zoals festivals of via social media.
Een baby shower feest is het nieuwe dopen ...”*

Eerste lezing: Het gebed van de kikker, Antony de Mello sj.

Tweede lezing: Johannes 16, 12-15

Welkom

Welkom allemaal. Goedemorgen. Fijn dat jullie er zijn. Vandaag ga ik voor samen met een jonge Duif; Ingeborg Schenkels.

Onze synergie leidt tot een explosie van ideeën en thema's. In de filmwereld volgt dan het principe; kill your darlings. We moesten afstand doen van zoveel prachtige thema's en teksten. Godweet waar dit allemaal nog toe gaat leiden.

Vandaag het gebed van de kikker. Een prachtig spiritueel verhaal van een Indiase pater Jezuiet Antholy De Mello. Het verhaal verleent goddelijke status aan allerlei blokkades die een mens ervaart bij het betekenis geven aan de oorsprong van zijn of haar leven.

Sinds mensenheugenis is er op het weekend na Pinksteren, aandacht voor de Triniteit. Gods Drie-Eenheid. Ik ga vandaag de worsteling aan met deze gestolde geloofsformule.

Laten we voor dit heilig uur om een juiste mindset bidden en ons naar binnen keren.

Ik wens jullie een mooie dienst.

Eerste lezing - Het gebed van de kikker

In een mooi natuurgebied tussen de bomen en de waterplassen staat een groot oud gebouw. In dit gebouw wonen monniken, dat zijn mensen die veel in de Bijbel lezen en bidden. Nu woonde daar een monnik die Bruno heette en die heel mooi kon bidden.

Op een nacht toen Bruno niet kon slapen, maakte hij van de gelegenheid gebruik om te bidden, maar hij werd gehinderd door het gekwaak van een kikker.

Het lukte hem niet het lawaai te negeren, en hij riep vanuit zijn open raam: “Stil daar, ik ben aan het bidden.” Zijn bevel werd onmiddellijk opgevolgd en iedereen hield de adem in.

Maar al gauw werd Bruno door een ander geluid gehinderd, namelijk dat van zijn eigen innerlijke stem. “Misschien,” zei die stem, “misschien beleeft God wel evenveel plezier aan het gekwaak van een kikker als aan jouw bidden en psalmen.”

“Hoe kan het gekwaak van een kikker God in ’s hemelsnaam behagen?”, bracht Bruno ertegenin. De stem gaf echter niet op: “Waarom dacht je dat God het geluid heeft geschapen?”

Bruno besloot op deze vraag een antwoord te zoeken. Hij opende opnieuw het raam en riep: “Zing!” Het gekwaak van de kikker, maar ook van alle andere kikkers, barstte los.

Bruno luisterde vol aandacht en gaf zich aan de geluiden over, en het gekwaak was niet langer hinderlijk, maar verrijkte de nacht. Deze ontdekking gaf Bruno een diep gevoel van harmonie met al wat leeft en voor het eerst in zijn leven begreep wat bidden was.

Reflectie van Ingeborg Schenkels

Toen we op de voorbereidingsavond in het hemeltje, dit gebed van de kikker voorlezen, had ieder een eigen reflectie op het verhaal: “ Als je jezelf verzet, wordt het lastig,” “ Kijk is naar binnen waar je oordelen over hebt”, “ heb geen minachting over een ander levend wezen”, “ luister naar je innerlijke stem”...

Later op de avond toen ik thuis kwam liet ik mijn gedachten nog eens gaan over de avond, en vroeg mezelf af wat betekent het verhaal eigenlijk voor mij, op dit moment in mijn leven?

En mijn gedachten gingen terug naar februari... Ik werd ziek, en niet een beetje, het was onduidelijk wat er aan de hand was en mede daardoor de toekomst opeens onzeker en op losse schroeven.

Dat zorgde eerst voor de nodige weerstand, was ik niet net in een nieuwe levensfase beland? Waarom ik? Nu?

Ik maande de kikker in mij tot stilte, en probeerde mijn gevoelens van onmacht te onderdrukken, maar het hielp niet, het werd erger en vele onderzoeken en een operatie volgden. Pas toen ik accepteerde in welke situatie ik mij bevond en ik mij realiseerde dat ik niet alleen was, begon zich iets te veranderen in mij.

“ Die mij droeg op adelaarsvleugels, die mij hebt geworpen in de ruimte,” zong als een mantra dagelijks door me heen. Door het vertrouwen wat ik kreeg kon ik toelaten en erkennen dat er iets nieuws mocht gebeuren in mij. Ik hoefde niet langer te vechten, of me te vermennen, ik mocht mij kwetsbaar voelen en dat ook laten zien. Het gekwaak van de kikker maar ook van alle andere kikkers barstte los. De overgave aan mijn eigen kwetsbaarheid, er mogen en durven zijn was overweldigend, en ik kwam dichterbij mezelf dan ik ooit geweest was. Er ontstond een nieuw gevoel van harmonie en balans, en ik begreep op een heel nieuwe manier wat overgave betekent, in de wetenschap niet alleen te zijn maar één met al wat is.

Overweging

Onderweg naar Santiago de Compostella had ik ruim één maand om alleen te lopen.

De 800 kilometerlange pelgrimstocht zou een nieuwe impuls zijn voor mijn relatie met God. Ik keek uit naar onderonsjes met God terwijl ik door mooie landschappen liep.

Mijn bene verzuurden, mijn voeten deden pijn, het was koud en nat, ik was vaak de weg kwijt, wilde weten waar ik een kop koffie kon halen of waar ik naar de WC kon gaan. De dag zat vol met dagelijkse beslommeringen. De ambitieuze overdenkingen vielen mij tegen. Ik was veel alleen. Maar ik ontmoette een depressieve Noor die hartstochtelijk klaagde over zijn midlife crises. Dat stoorde mij enorm.

Laatste der Mohicanen

Een goed voorbeeld van een kikker. Deze man stoorde mij in mijn doel te bidden. En wellicht houdt God net zoveel van die zwelgende depressieve Noor als van mijn verlangen tot gebed.

God mag dan eeuwig dezelfde zijn. Maar de wijze waarop we God eren is in tijd en plaats nogal verschillend. Ik ken de Rooms Katholieke Eucharistische riten. Ik weet in de erediensten wanneer ik moet staan en buigen. Ik weet hoe vaak en wanneer het wierookvat moet zwaaien. Wanneer ik op 1 knie en wanneer ik op 2 knieën moet knielen tijdens Eucharistische aanbidding. Maar ik ben een der laatste Mohicanen.

En in een veranderende wereld verliezen geloofsuitdrukkingen hun oorspronkelijke betekenis. Institutionele vormen van religie maken plaats voor ervaringsgerichte rituelen zoals festivals of via social media. Een baby shower feest is het nieuwe dopen. Welkom heten in de kring van mensen die van je houden. En zo ontwikkelen in de loop van tijd continue nieuwe gebruiken. En oude raken in het slop. In de kerk hier herinnert het Jozef altaar rechts en het Maria altaar links in de kerk nog de tijd dat we als mannen gescheiden van de vrouwen kerkten. Het tabernakel herinnert ons aan een tijd waarin we geloofden dat Gods aanwezigheid in de wereld – tastbaar is in de Eucharistie. En die moest dus als het meest waardevolle denkbaar veilig gesteld worden. Gods aanwezigheid in een kluis waar alleen de pastoor toegang had. De oude vormen zijn er nog maar zijn niet meer van deze tijd.

Triniteit

De lezing van Johannes 16 komt uit de Oecumenische leesrooster van de kerken. In de hele wereld al sinds de Middeleeuwen wordt in het weekend na Pinksteren het geloof in de Triniteit belijdt. God de Vader, de Zoon en Heilige Geest; de Drie Ene God.

Maar Marc, dat is toch een totaal achterhaald theologisch principe? Het is toch een wanhopig infantiele zienswijze. Daar kan je toch niet mee aankomen in de Duif? Tja, eigenlijk is alles wat je over God kan zeggen achterhaald of een wanhopige poging om God tot onze verbeelding te laten spreken. De traditie geeft ons een raamwerk waar binnen en buiten we ons geloof kunnen zoeken. Geloofstaal moet je volgens mij überhaupt nooit letterlijk nemen. Het is net als poëzie of de kunst.

Als geloofstradities een raamwerk bieden waar binnen en buiten geloof kan zoeken, dan zijn de bijbel, naastenliefde en pelgrimstochten elementen die ik graag eigen maak en omarm. Maar hoe ga je dan om met gestolde geloofswaarheden? Geloof in een Drie-Ene God? Het Credo, het tabernakel. Je kan ze doen zwijgen zoals broeder Bruno deed. Je kan de traditie tot zwijgen brengen.

Pelgrimstocht

Maar het verhaal van de kikker leerde ons dat storende kikkers net zo goed God kunnen behagen. Dat geeft voor mij een interessant beeld, de Duif gemeenschap die loopt op 2 benen, vernieuwing en innovatie enerzijds en bijbelse traditie anderzijds. Ik loop zelf in ieder geval wel op die 2 benen.

Ik herinner me dat ik tijdens de pelgrimstocht regelmatig geplaagd werd door triviale zaken. Figuurlijke kikkers. Maar de kikkers leerde me wie ik ben.

De innerlijke stem die ons handelen continue bevraagt. Dat is Gods Geest. De beloofde Trooster die ons naar de waarheid leidt. Ons doet beseffen dat God de oorsprong in het leven is, en ons uitnodigt bij te dragen aan het visioen van Jezus.

Drievuldigheid

Van mij mag je de Drie-Eenheid noemen. Als het je helpt om God een naam te geven. Grijp het aan. Omarm het. Of niet. Maar laat de Heilige Drievuldigheid in ieder geval geen kikker zijn die je tot zwijgen brengt. Want God kan er zo maar behagen in scheppen.

Nodiging

Laten wij brood en wijn voor elkaar zijn,
laten wij met kracht en hartstocht in het leven staan.

Laten wij tot teken daartoe brood en wijn delen, mét elkaar en vóór elkaar. We nodigen iedereen om te delen, het maakt niet uit wie of wat je bent, het maakt niet uit wat je opinies of overtuigingen ook zijn – laat alle storende kikkers even zijn en kom tevoorschijn, onbevangen.

Sta toe om zelf betekenis te geven aan dit brood en deze beker.

Zegenbede

M: De Eeuwige is vóór je om u de juiste weg te wijzen.

I: Hij is achter je om je de armen te sluiten en om je te beschermen tegen gevaar.

M: Hij is onder je om je op te vangen wanneer je dreigt te vallen.

I: Hij is in je om je te troosten als je verdriet hebt.

M: Hij omgeeft je als een beschermende muur, wanneer anderen over je heen vallen.

I: Hij is boven je om je te zegenen.

M: Zo zegene je de Eeuwige, vandaag en alle dagen van je leven

Amen

